การใช้เตาหุงต้มและเชื้อเพลิง : ราษฎรชาวไทยภูเขาในพื้นที่
โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ลุ่มน้ำน่าน ฯ พื้นที่ที่ 9 ตำบลภูฟ้า อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

ประกิต วงศ์ศรีวัฒนกุล

บทคัดย่อ

การใช้เตาหุงต้มและเชื้อเพลิงกรณีศึกษาราษฎรชาวไทยภูเขาในพื้นที่โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ลุ่มน้ำน่าน ฯ พื้นที่ที่9 ตำบลภูฟ้า อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ประการ ดังนี้ 1)เพื่อศึกษาการใช้เตาหุงต้มและเชื้อเพลิงในพื้นที่โครงการ ฯ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชากรภายหลังการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การใช้เตาหุงต้มประสิทธิภาพสูง และการใช้เชื้อเพลิง และ 3) เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการใช้เตาหุงต้ม และเชื้อเพลิงให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โดยแบ่งการศึกษาเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ศึกษาการใช้เตาหุงต้มและเชื้อเพลิงในครัวเรือนของประชากรตัวอย่าง 155 ครัวเรือน จากประชากร 264 ครัวเรือน ผลการวิจัยพบว่าประชากรใช้เตาหุงต้มแบบดั้งเดิมและเตาประสิทธิภาพต่ำ คิดเป็นร้อยละ 97.31 และใช้ไม้ฟืนเป็นเชื้อเพลิง คิดเป็นร้อยละ 96.77 ประชากรร้อยละ 14.2 เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเตาประหยัดพลังงาน แต่ไม่ใช้เตาประหยัดพลังงาน โดยประชากรที่ให้เหตุผลว่า ไม่มั่นใจในประสิทธิภาพของเตาว่าประหยัดเชื้อเพลิงได้จริง ซึ่งเป็นเหตุผลที่ให้ความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 54.55 และประชากรที่ให้เหตุผลว่าไม่มีความรู้เรื่องเตา ซึ่งเป็นเหตุผลที่ให้ความสำคัญเป็นลำดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 63.64 กล่าวโดยสรุปได้ว่า ราษฎรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เตาหุงต้มประสิทธิภาพสูง และการใช้เชื้อเพลิง ตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของประชากรภายหลังการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้เตาหุงต้มประสิทธิภาพสูง และการใช้เชื้อเพลิง โดยการสุ่มเลือกประชากรตัวอย่างแบบเจาะจง 60 ราย ผลการวิจัยพบว่าประชากรตัวอย่างต้องการใช้เตา ประสิทธิภาพสูงและสนใจที่จะเข้ารับการฝึกอบรมการทำเตาประสิทธิภาพสูง จากผลการศึกษาวิจัย จึงเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไขปัญหาการใช้เตาหุงต้มและเชื้อเพลิงให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ดังนี้ 1) ส่งเสริมให้มีการใช้เตาประสิทธิภาพสูง โดยกระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและยอมรับการใช้เตาประสิทธิภาพสูงในชีวิตประจำวัน 2) สนับสนุนให้มีการสร้างเตาประสิทธิภาพสูงไว้ใช้ในครัวเรือน เป็นการพัฒนาอาชีพในชุมชน 3) ส่งเสริมการปลูกไม้โตเร็วในชุมชนเป็นเชื้อเพลิง ทดแทนการพึ่งพิงไม้จากป่า

คำหลัก : เตาหุงต้ม , เชื้อเพลิงจากไม้ , การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ , การสรุปบทเรียน